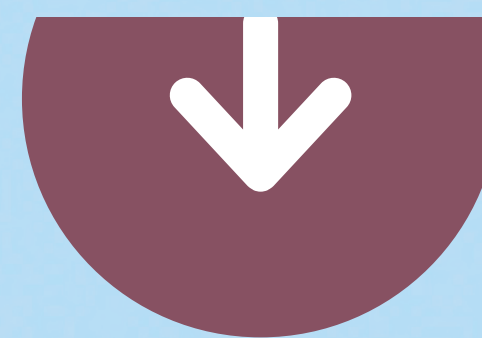

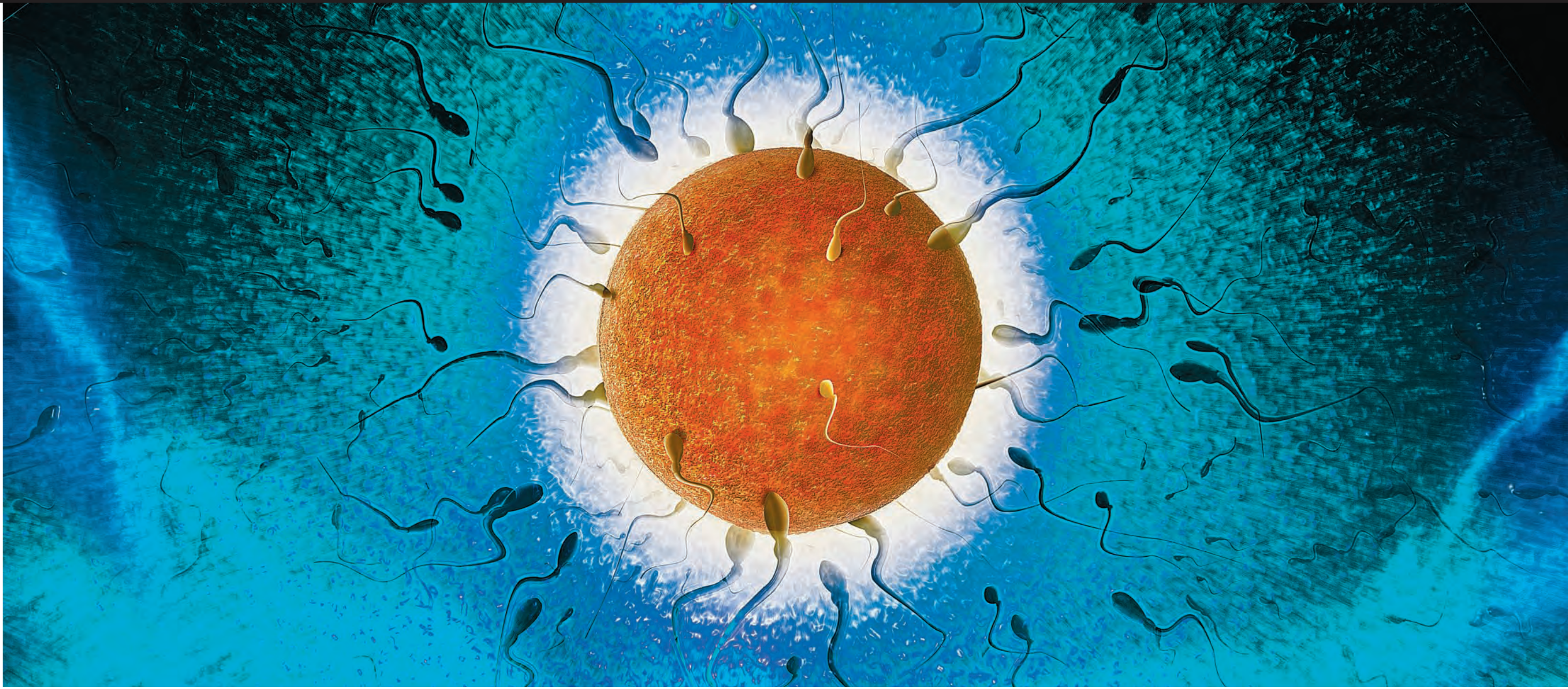
טל בשן | איור: עומר הופמן

עידן הקרה

הסיפור מוכר: הן עברו מזמן את גיל 30, מטפחות קריירה משגשגת והשכלה אקדמית ועדיין לא מצאו את בן הזוג שיעשה איתן את דור ההמשך. עכשיו מגיע הטוויסט: מתחילת החודש יכולות ישראליות בעשור הרביעי לחייהן להקפיא את הביציות שלהן גם בלי שיהיה מי שיפריה אותן טרם ההקפאה, ולהביס את השעון הביולוגי. ארבע נשים שכבר עשו זאת מספרות על הלבטים, הפחדים, הלחץ הסביבתי ועל איך זה מרגיש לקחת את הגורל בידיים

ש

קט מתוך הושלך באולם הכנסים במלון דן אכריה לפני שבועיים, בכנס של האיגוד הישראלי לחקר הפוריות (איל"ה), כשע"ד מירה היבנר-הראל, היועצת המשפטית הוותיקה של משרד הבריאות, עלתה לבמה. היה זה רגע מכונן: אחרי עשר שנות הבריינות והתפלמסות עם רופאים, רבנים, אנשי אתיקה ופוליטיקאים, אחרי מאות שעות דיננים בוועדות ובמועצות, עמדה היבנר לבשר סוף סוף את נוסח החוק והתקין. זה שנקבע כעת במסגרת של הבריאות: החוק על פיקוח מופריות יקפידו אותה. ביצית מופרית צילום: אימי' בנק ישראל/Gettyimages

עצמי עיתידי (מעין "בנק זרע" נשי ואישי של ביציות) דווקא לא נולדה בחטא: "היא נולדה אצלי לפני חמש שנים, בעקבות פניות רבות שהגיעו אליי", מספרת היבנר. "פנו אליי נשים בנות 35, 38, שלא נישאו וירדעו שהומן הולך ואולי, ובהתאם גם מצב הביציות שלהן, וביקשו: 'תנו לי להקפיא ביציות, כך שכשיגיע הגבר הנכון אוכל להפירות אותן ולא אודקק לתרומות'. הרבה פעמים מדובר ברווקות מצליחות ומוצלחות, רבות מהן מהמגזר הדתי-לאומי, שר"כשו השכלה, שעשו קריירה, שמימשו את עצמן מאוד, והפער שנוצר בינן ובין הגב"ר עם במצאי מקשה עליהן למצוא בן זוג". ומה רע בתרומת זרע, אם כל כך רוצים ילד?

"אלה נשים שלא רוצות תרומת זרע אני ונימית. מה הן יעשו עם זה? ההחלטה לעשות ילד לבד, בלי בן זוג, היא החלטה כבדה מאוד, עם הרבה מאוד השלכות. בממסד הדתי יהיה קשה מאוד לאישה עם ילד מתרומת זרע למצוא בן זוג, ולא רק בממסד הדתי. העניין הזה חוצה מגזרים. פנו אליי המון נשים שהקשר בינן ובין הרתה הוא כמריחק בינינו לירח, חלקן אפילו אנטי תריות. כולן רוצות משפחה וילדים, וכולן מעדיפות לעשות ילד עם בן זוג, מאשר ללדת מתרומת זרע אנונימית. גם הרבנים מבינים שיש פה בעיה שצריך לתת לה מענה. לכן הם התירו את גנוש של הקפיאת ביציות".

"אני רואה ברווקות מאוחרות ממש בעיה להקים מית כיום – לדעת צריך להקים גוף מיוחד שישפיל בוח", מחדר הרב מנחם בורשטיין, מייסד ובמנהל מכון פוע"ה ("פוריות" ורפואה על פי ההלכה),

מ', 34, רווקה, רופאה: "תמיד היו לי בני זוג, ועד גיל 30 חשבתי שהכל יסתדר - ואני ככה, אבל לפני כמה שנים המחשבה התחלפה ל'רגע, ומה אם זה לא יקרה?'. הרי אפילו אם אתחנת בקרוב, אם ארצה לעשות ילד בגיל 40, הסיכויים לא מדהימים, ורצייתי שתהיה לי האופציה הזו"

המלווה וזוגות בכל הקשור לפריון ולירדה ועובר בשיתוף פעולה עם כל מרפאות הפוריות. "כמוכן שהיינו מעדיפים שנשים תלדנה בגיל שבו הקב"ה התכוון שילדו, אבל יש כאן מצוקה שאי אפשר להתעלם ממנה. נשים לא מצליחות להתחנך. לכן, כפתרון ביניים, אנחנו תומכים בהקפאת הביציות, וראי לעומת הפתרון של תרומת זרע מהב"למשל, טוען שזו זנות".

"בואי נאמר שדמות האב כל כך מרכזית ביהדות, שדבר כזה לא בא בחשבון". אין ספק, ברגע שמקלפים שכבה אחת של קרח, מתגלים סביב נושא הקפאת הביציות שלל נושאים טעונים ולא פשוטים, שכל אחד מהם יכול למלא מאמר שלם – גיל הנישואין המתאחר, ועמו גיל הילודה (רק לשם המחשה, בארצות הברית שליש מהנשים בנות 35 הן תחומי החיים לבין התקרמות הנשים בכל תחומי החיים לבין מאו התקרמנו, מוסף פרו' שלמה משיה, מבכירי רופאי הנשים בארץ ומומחה לפוריות בעל שם עולמי, "בשנים האחרונות נעשו הרבה מאוד ניסויים ומחקרים בהקפיאת ביציות, ויש הרבה מאוד מחקרים בהקפיאת ביציות בספרד, וכבר לא מצאו הברל באיכות בין הביציות, גם לאחר הקפאה ארוכה – ובין כאלה שלא היו בהקפאה".

מאירוב ומשיה יצרו קשר עם עמיתיהם הספרדים, ובשלב זה הם שולחים את הנישואין שחלוצות שכבר החליטו לעבור את התהליך (כמה עשרות) למרפאה שהתמחה בהקפאת ביציות בספרד, עניין של יומיים. "עם הניסיון והידע שלנו, גם אנחנו נדע בקרוב לעשות את זה, אבל עד אז אני לא לוקח סיכונים", אומר מאירוב, "זה לא עניין שאפשר לשחק בו, כן כן הרי לא רוצים איש תוצאות מיידיות בעיניים, ואחר כך ר"דבר עם המתים. יחיבים לעשות את זה במ"קומות שיכולים להוכיח ידע, איכות וניס"י

ויה אספניה
בעוד היבנר, הרופאים והרבנים ישבו שנים על המדוכה, ונשים מסוימות כבר איהרו את

הרכבת, חוקרים ומרפאות פרוין באירופה השיגו פריצת דרך טכנולוגית שהקפיצה את כל הנושא שנות דור: קוראים לזה "ויי טריפיקציה" (וג'וג, בעברית) – הקפאה או לטרה מהירה, בטמפרטורה אולטרה נמוכה (196 מעלות מתחת לאפס), ההופכת כבת אחת את הביצית למעין זוכית שקופה. "הביצית הנשית היא התא הגדול ביותר בגוף האנושי, ולכן קשה כל כך להקפיא אותה בלי לגרום לה נזק. בשיטות הקפיאה הקודמות, שנעשו בהדרגה, הצטבר על הביציות יותר מדי קרח שהיוק להן בהמ"מ מסביר פרו' דרור מאירוב, מומחה למילדות וגינקולוגיה ומרכז תחום שימור פוריות בבית החולים שיבא תל השומר, מה שנשמע כמו תיאור של תקלה במקרה הביציות. "ידענו להקפיא עוברים, אבל לא ביציות. הטכנולוגיה של הקפאת עוברים פשוט לא עברה טוב עם הביציות. אבל מאו התקרמנו, מוסף פרו' שלמה משיה, מבכירי רופאי הנשים בארץ ומומחה לפוריות בעל שם עולמי, "בשנים האחרונות נעשו הרבה מאוד ניסויים ומחקרים בהקפיאת ביציות, ויש הרבה מאוד מחקרים בהקפיאת ביציות בספרד, וכבר לא מצאו הברל באיכות בין הביציות, גם לאחר הקפאה ארוכה – ובין כאלה שלא היו בהקפאה".

מאירוב ומשיה יצרו קשר עם עמיתיהם הספרדים, ובשלב זה הם שולחים את הנישואין שחלוצות שכבר החליטו לעבור את התהליך (כמה עשרות) למרפאה שהתמחה בהקפאת ביציות בספרד, עניין של יומיים. "עם הניסיון והידע שלנו, גם אנחנו נדע בקרוב לעשות את זה, אבל עד אז אני לא לוקח סיכונים", אומר מאירוב, "זה לא עניין שאפשר לשחק בו, כן כן הרי לא רוצים איש תוצאות מיידיות בעיניים, ואחר כך ר"דבר עם המתים. יחיבים לעשות את זה במ"קומות שיכולים להוכיח ידע, איכות וניס"י

יון, וצריך להיווהר מאוד משרלטנות בתחום הזה. בקרוב יוצצו כאן עשרות מכוני שי"צו להקפיא ביציות, וצריך יהיה לברוק רצו להקפיא ביציות, בעניין הזה יש אבסורד קור" ואתם שבע עיניים".

ובאמת, תארו לכם את הקטסטרופה של מכוני לפריון שאינו יודע להקפיא כמו שצ"ריך, או שאין לו גיבוי למקפיאים במקרה של הפסקת השמל (זה כבר קרה אצלנו), או מכוני שאינו מקפיד על רישום מדויק של הביציות. "גם זה כבר קרה", מספר הרב בורשטיין, "ולכן במכון שלנו מצי"עים שירות מיוחד של פיקוח על כל התה"ליך במעבדה. הכשרנו 50 מפקחות רתיות, שיושבות במעבדה ומשגיחות שלא יהיה בלבול במהלך ההפריה או ההקפאה. כשהן הולכות בליהן הן נועלות את האינקובטור במתקן מיוחד, שקראנו לו 'פוענית'. שארם חיות רגוע שהביציות שהוא נותן הן באמת שלו, סליחה, שלה. בכל מקרה, מנענו במשך השנים עשרות טעויות בצורה כזו".

גם היבנר, כיהא למשפטנית זהירה, מב"קשת להדגיש שמדובר במה שהיא מכנה "פתרון קצה, לא פתרון התחלתי. אמרתי לרופאים שכעת הם יצטרכו להבהיר לכל ריה של ביצית של אישה של רבר, לא מורכב בתועות ביטה. נכון שיש הצלחות רבות, אבל עדיין אין סטטיסטיקה ארוכת טווח, כך שאין מקום לשאגנות – לא בטוח שמכל זה ייצא להן ילד".

כך נראה שוויון
ובכל זאת, העתיד כבר כאן, והשורה התחתונה היא בשורה משמחת לכל רווקה מתבגרת ומודאגת (שלא לומר לחוצה ומולחצת), שמקווה למצוא בעתיד בן זוג ולהוליד איתו ילדים משלה. גם אם תתיאש ותחליט לעשות ילד לבדה בגיל 45 ואפילו 50, עדיין יעמרו לרשותה הביציות הבריאות שהקפי"דה. על פי התקנה, נשים בגילם שבין 30 ל-40 יוכלו להקפיא ביציות (היבנר: "אחרי

גיל 40 אין לזה טעם, ולפני גיל 30 אפשר לדחות את ההחלטה בכמה שנים". מספר הביציות שניתן להקפיא מוגבל ל- 20 – ולארבעה טיפולי שאיבת ביציות, שיעשו במרכזים מורשים בבתי החולים ובמרכזים פרטיים. למה רק 20? כדי לא לעודד סחר בביציות, וכדי לא ליצור גירוי יתר של השחלות, מסבירים המומחים. מי שרו"אג ש"עכשיו נשים יעשו קריירה ויתחננו מאוחר על חשבון משלמי המסים", כפי שנכתב באחד הטובקנים, יכול להידרע – התהליך יתבצע על חשבון הנשים, אלא אם מדובר בנשים חולות סרטן או במחלות אחרות הפוגעות בפוריותן.

בשבעות הקרובים יוכלו מרפאות הפוריות השונות להגיש בקשות למשרד הבריאות בנושא, ואלה, מהירה היבנר, ייברקו היטב: "אנחנו לא רוצים לאמלל נשים, ולא רוצים לעודד שרלטנים, לכן יהיו הרבה בקרה ופיקוח על היחידות הללו".

אחרי כל ההסתייגויות, מוריס גם היבנר וגם הרופאים שמדובר במהפכה של ממש – אם תרצו, צעד משמעותי בהשוואת הפער האבולוציוני בין נשים לגברים – לא רק בענייני פרוין, אלא בענייני החיים בכלל. למה, למשל, שרק גברים ייהנו מהזכות לסיכוב שני של ילדים בגיל מבוגר? "תמיד טענתי שבכל הנושא הזה יש פה אפליה גדולה לרעת הנשים", אומר פרו' שלמה משיה. "אם גברים יכלו להקפיא את זרעם – למה נשים לא יכולות להקפיא ביציות? מה עוד שנים נפגעות מהגיל בנושא הזה יותר מגברים. בעניין הזה יש אבסורד קור" מי – במאה השנים האחרונות תוחלת החיים של הנשים הוכפלה מ-40 ל-82, אבל מבחינת שנות הפוריות שלהן דבר לא השתנה, הכל נעצר ב-40".

"אנחנו עושים כאן צעד גדול בהשוואת גיל הפריון בין גברים לנשים, כי עקרונות, הרחם הנשי לא מורק, והוא מסוגל להרות מביצית בריאה גם בגיל 50 ואפילו 60, מכוון עם סיכונים גדולים יותר של תר"פעות כמו לחץ דם וסוכרת", מוסף פרו' מאירוב. "עיקר הבעיה היא בביציות, שאי כותן וכמותן הולכות ויורדות באופן דרסטי עם הגיל. אני גם לא חושב שזה יגרום לדי"חיות גיל הנישואין – להפך, אולי זה ייתן לנשים איוה שקט נפשי שיאפשר להן למ"צוא וזוגיות ביתר קלות".

הביציות הנשיות, יש לזכור, מידרדרות עם הגיל אפילו מהר יותר ממעמד הביניים בישראל: מגיל 36 מתרחשת בהן ירידה מור"צת בכמות ובאיכות – כך שסיכויי ההפי"רה של ביצית של אישה של 42, למשל, הם חמישה אחוזים בלבד. עם הגיל גובר הסיכון גם לבעיות כרומוזומליות בביציות, ממזמים מולדים ועד תסמונת דאון. "נשים לא מודעות לזה מספיק, הן חושבות שכל עוד הן מקבלות מחזור הן יכולות להיכנס להריון", מסביר פרו' משיה. כיום, מדגי"שים הפרופסורים מאירוב ומשיה, כבר יש אפשרות לברוק את הרורה השחלתית של כל אישה, ולדעת היכן היא עומדת מבחינת מאגר הביציות שלה.

"חבל מאוד שלא ידעתי על כל זה קודם", אומרת ש', רווקה בת 40 שעברה הקפאת ביציות אצל פרו' מאירוב ובספרד. "תבי"ני, מרגע שביצעתי על הנושא ועד שהיי"תי במרפאה של מאירוב עברו שבועיים, לא

יותר – והגעתי ברגע האחרון. אם הייתי יודעת על האפשרות הזו כמה שנים קודם לכן, אולי הייתי חוסכת מעצמי הרבה דאגות. ואני עוד נחשבת לאישה משכילה ואינטליגנטית, ועובדה, לא ידעתי על זה. לדעתי כל רופאי קופות החולים, רופאי המשפחה ורופאי הנשים צריכים לדבר על האופציה הזו עם כל אישה מגיל 30 ומעלה, כמו שמדברים על בדיקות שר או מעי גס."

"כשהתחלתי את התהליך התברר לי שרופאי המשפחה וקופות החולים לא יודעים כלום על הנושא, אף אחד לא ידע להגיד לי שום דבר. את מוצאת את עצמך לבד בעניין הזה, מעשית ונפשית", מספרת רת ה', רווקה בת 37, דתייה-לאומית העורכת בתפקיד בכיר בתחום המגזר השלישי, שעברה את תהליך ההקפאה מיד אחרי ראש השנה האחרון ("זה לא במקרה, החגים במגזר שלנו זה סיוט מהלך לרווקים"). כמה ימים אחרי ששמעה על האופציה מפי חברה עובדת סוציאלית, התייצבה במרפאתו של מאירוב. "באתי לזה נחושה ומוכנה לגמרי. אמרתי לו שלא יחסוך ממני שום דבר, לא כאב ולא מידע."

רק במהלך הבדיקות שעברה לפני ההקפאה התברר לה שהיא נשאית של מה שמכונה "גן X שבור", הגורם בין השאר להידרדרות מהירה בפריון ולסכנת אי שפיות בילדים. "זה כמובן הימם אותי, ונתן לי תחושה קשה של אקדח לרקה מבחינת הזמן – הייתי גורא מתוסכלת מהעובדה שזה נודע לי רק עכשיו. איפה הייתי נו כל הזמן הוזה? אילו ידעתי על זה קודם לכן, הייתי עושה את ההקפאה בספרד כבר לפני שבע שנים. לדעתי, די משקרים לנו, כשאומרים שהיום בפריון הכל אפשרי. לא הכל אפשרי, והבורות חוגגת. היום אני חושבת שכל אישה מגיל 35 ומעלה, נשואה או רווקה, צריכה לעבור את הבדיקות האלה כדי לדעת מה פוטנציאל

↑
"אצלנו הכמיהה למשפחתיות והמשכיות חזקה מאוד". מירה היבנר-הראל צילום: פלאש 90

הפריון שלה, ואם היא נשאית של משהו בעייתי."

מה אומרים ההורים

אם לשפוט על פי המפגש עם הנשים שכבר החליטו ללכת על האופציה ולהקפיא את ביציותיהן, היבנר צודקת: כולן רווקות מעל גיל 30, רבות מהן אכן מהמגזר הדתי-לאומי, כולן בעלות השכלה וקריירה וכך לן פסלו את האופציה החד הורית, למרות שמשפחותיהן דווקא היו מוכנות לתמוך בהן לו בחרו באפשרות הזו. רק בדבר אחד נדמה שהיבנר טעתה: הקריירה, הן מציינות בתוקף, מעולם לא הייתה המכשול לשום דבר. נראה שכל אחת מהן הייתה מוכנה על נתח גדול מהקריירה שלה ברגע, לו מצאה את בן הזוג הנכון. "הקריירה היא ממש לא העניין", אומרת מ', רווקה חילונית בת 34, רופאה מתחילה שעברה לאחרי רונה את התהליך במרפאתו של פרופ' מאירוב ובספרד. "אני מבטיחה לך שאילו הייתי נשואה, הייתי כבר אמא. הנשים שרוחות את הלידה בגלל קריירה הן לדעתי מיעוט לא מייצג. רובן מקפאות ביציות פשוט מתוך דאגה לעתיד, מפני שלא מצאו עדיין בן זוג מתאים להביא איתו ילדים והן עדיין מקוות להביא לעולם ילדים בריאים משלהן."

זוהי מה שקרה אצלך?

"כן. כל השנים היו לי בני זוג, ועד גיל 30 חשבתי שהכל יסתדר – ואני עדיין חושבת ככה, אבל משלב מסוים, לפני כמה שנים, המחשבה התחלפה ל'רגע, ומה אם זה לא יקרה?'. את נכנסת למצב של מצוקה כפולה, גם למצוא בן זוג מתאים, גם לעמוד במרוץ נגד השעון הביולוגי ולהספיק לעשות ילד. הרי אפילו אם אני מתחתנת בשנים הקרובות, אם ארצה לעשות ילד בגיל 40, הסיכויים לא מדהימים, ורצייתי שתהיה לי האופציה הזו". מ' נחשפה לנושא הקפאת הביציות לפני כשנה, קראה מאמרים והחליטה לעשות מעשה. את הוריה ערכנה בהדרגה, בשיחות במהלך השנה האחרונה. "אמא שלי דווקא חשבה שמוטב שאעשה ילד לבד. יש לנו את האמצעים והתמיכה, ואם הייתי עושה את זה הייתה לי עזרה גדולה מהבית. אבל להיות הורה יחיד זה עניין מאוד בעייתי בעיניי, ואני עוד לא נואשת מהסיכוי להקים משפחה גורמלית, כך ששנינו נעזרים בהדרגה את אמא שלי בדרך שאני

בחרתי, והיא הבשילה לרעיון יחד איתי. היא גם זו שנסעה איתי לפרוצדורה בספרד". כרופאה, היא יודעת לתאר בענייניות שקטה את ההליך הרפואי שצריך לעבור: "יש פרוצדורה שצריך להיות מודעים לה, בהחלט. מדובר בתהליך דומה לזה שעוברות הרבה נשים בטיפולי הפריה – צריך להיות מטופלות בהורמונים, ובהמשך להזריק יות מטופלות בהורמונים, ובהמשך להזריק במשך שבועיים זריקות לבטן. אני הזרקתי לעצמי. המחט מאוד דקה, וזה לא כואב, אבל הבטן מתחילה להיראות כמו מסננת, נוקשה ומלאה כתמים אדומים, ואסור להיבהל. ואז יש תהליך של שאיבה, שנעשה בהרדמה, ואת זה כבר עשיתי בספרד". ואיך זה בספרד?

"מגיעים לקליניקה יפה וגדולה ליד מדריד, שנראית כמו בית מלון. היחס מאוד אדיב, ולכל פציינטית יש מלווה מהמרפאה. כל התהליך נמשך אולי שלוש שעות. עוברים בדיקות אולטראסאונד, עושים את השאיבה ומתאוששים קצת, וצריך לנוח אחרי זה יום אחד. זה הכל. כמובן שהיה עדיף שכל זה ייעשה בארץ, ואני מקווה שזה יקרה בקרוב. המחשבה שאצטרך לנסוע לשם שוב אם ארצה להיכנס להריון לא משמחת אותי במיוחד". כמה חודשים אחרי שעברה את התהליך, מ' מדברת בעיקר על תחושה של רווחה. "זה מאוד הרגיע אותי. אני מרגישה טוב עם עצמי שעשיתי את זה, שמחה שהיה לי האומץ. לדעתי, זה צריך להיות סטנדרט אצל בנות 35 ומעלה שמתכננות להקים משפחה ועדיין אין להן בן זוג – זו תחושה טובה, של לקחת את הגורל בידיים ולדאוג לעתיד".

גם ש' בת ה-40, רווקה, בוגרת תואר שני ומנהלת בכירה באקדמיה, בת למשפחה דתית לאומית רבת פעלים (והרווקה היחידה מבין כל אחיה), שומעת וקוראת מדי פעם מאמרים בעיתונות הדתית על החשש שגברים ינצלו את הטכנולוגיה של הקפאת הביציות על מנת לדחות את הקמת המשפחה, וצוחקת בעצב. "זה הבל הבלים, ממש לא שווה התייחסות. בחברה הציונית-דתית התא המשפחתי נמצא במקום כל כך גבוה, זה ערך מהותי כל כך – כמו אוויר לנשימה. אצלנו, מי שלא התחתן והקים משפחה

(המשך בעמוד 59)

(המשך מעמוד 44)

חה, שואל את עצמו מה הוא עושה בעולם הזה בכלל. הקושי בא דווקא מהמקום הא-מוני - היו לי הרבה שיחות קשות וכוא-קרה שלא הקמתי משפחה? ואני הרי כל כך בסדר, וכל כך מאמינה, כל כך משתדלת". מתוך אותה השתדלות החליטה גם לור-תר על הלימודים לדוקטורט, למרות שדר-כה המקצועית הובילה באופן טבעי לשם. "עצרתי את זה, כי חשבתי לעצמי, 'מה יותר חשוב, בזמן המוגבל שיש לך? זה, או הקמת משפחה?'".
את עדיין רווקה, למה דוקטורט צריך להפריע?

↑
"עד היום ידענו להקפיד רק עוברים, לא ביציות". משמאל למעלה, עם כיוון השעון: פרופ' דרור מאירוב, הרב מנחם בורשטיין, פרופ' שלמה משיח צילומים: ראובן קסטרו, יהונתן שאול

"כי אני מכירה את הסחורה אצלנו. אני צריכה שיגידו גם שיש לי תואר דוקטור? זה הרי יותר ירתיע מאשר יקדם". שבועיים אחרי ששמעה על האפשרות להקפיד ביציות התייצבה אצל פרופ' מאירוב, לתהליך שהיא מתארת כ"טלטלה נפ-שית מאוד קשה, שהפגיש אותי כנראה עם כל הכאב שלי. מרגע שנכנסתי למרפאה שלו לא הפסקתי לבכות. הייתי מבולבלת, לא זכרתי מה הוא אמר לי בכלל, לא מצא-תי את מה שרשמתי לי. ותאמיני לי, אין אדם אחד בעולם שיגיד שאני מבולבלת, או בכינית. אבל זה מה שהיה שם, עד כדי כך שהחברה הטובה שבאה איתי היא זו שרשמה הכל, והייתה מתקשרת למאירוב אחר כך לברר דברים. בשלב מסוים היה לי כל כך לא נעים שביקשתי מרופא הנשים שלי שי-גיד למאירוב שאני בעצם בחורה די אינטל-יגנטית, שידעת גם לדבר וגם ולכתוב".
למה לדעתך טולטלת כל כך?

"כי זה מעמיד אותך מול כל העצב והפ-חדים שלך. אתה לא יודע מול מה אתה נאבק. מול הגורל? מול ריבוננו של עולם? הייתי במקום רגשי מאוד עצוב. מיד בהת-חלה דרור שאל 'למה שלא תעשי ילד עכ-שיו?'. והמשפט הזה ממש שבר אותי, וליווה אותי הרבה אחרי שיצאתי משם. הרגשתי גם בושה, חשבתי שהוא בטח מסתכל עליי ומתמלא רחמים, ולא רציתי שירחמו עליי. את כל הדברים האלה עברתי מולו, ולזכור-תו ייאמר שהוא היה מספיק רגיש להכיל את כל זה. האמת היא שאם לא הייתי מוזהב בו משהו שיכולתי לתת בו אמון, הייתי ודאי מחליפה רופא".

למרות שבאה מבית משכיל ומתקדם, ויחסיה עם ההורים מצוינים, לדבריה, העובדה שאי שם בספרד נמצאות ביציות הנכדים הפוטנציאליים שלהם אינה ידו-עה להם. ש' לא סיפרה למשפחתה דבר על הקפאת הביציות, לא לפני התהליך ולא אחריו. "ומה זה היה עוזר?", היא שואלת,

פרופ' דרור מאירוב: "אנחנו עושים כאן צעד גדול בהשוואת גיל הפרייון בין גברים לנשים, כי עקרונית, הרחם מסוגל להרות מביצית בריאה גם בגיל 50 ואפילו 60, כמובן עם סיכונים גדולים יותר של תופעות כמו לחץ דם וסוכרת. הבעיה היא בביציות, שאיכותן יורדות באופן דרסטי עם הגיל"

"אם הייתי אומרת להם, זה לא היה משנה שום דבר, לא את הטיפול, לא את הצרות. גם להורים שלי המצב שלי כואב".

אולי זה היה דווקא מעורר אותם? "אולי, אבל לא רציתי להיכנס לזה. זה דרש ממני המון אנרגיות, ויש לי את הדב-רים שלי להתמודד איתם".

ש' מימנה את הטיפולים בעצמה. "ברוך השם, עם זה אני מסתדרת, אבל באמת חשבתי לא פעם תוך כדי התהליך, מה עושה מי שלא יכולה להרשות לעצמה את הפתרון הזה? זה לא הוגן בעיניי שאישה לא תוכל להביא ילד בריא לעולם רק כי אין לה כסף. יכול להיות שצריך בעתיד להקים קרן שתסייע לנשים כאלה, כמו גמ'חים - אבל כל זה בתנאי שתהיה מוד-עות לנושא".

מדי פעם, היא מספרת, עדיין עולות אצלה שאלות פילוסופיות ואמוניות על הצעד שעשתה, "שאלות כמו עד כמה מותר לאדם להתערב בסדרי בראשית שקבע הקב"ה, להיאבק עם חוקי הטבע? את יודעת מה הדבר הראשון שעבר לי בראש כשהת-פוצצה המעבורת עם אילן רמון ז"ל? הפ-סוק הידוע מספר בראשית, 'לך הארץ - לי השמים'. אולי אלוהים אומר, 'חבר'ה, תר-גיעו, אל תעברו את הגבול?' זו שאלה שאין לי עליה תשובה".

אז איך יישבת לעצמך את עניין הקפאת הביציות מבחינה אמונית?

"מהמקום של קיום הצו הדתי 'ונשמר-תם מאוד לנפשותיכם'. המשמעות ההלכ-תית היא שאדם מצווה לשמור מאוד על גופו ועל נפשו, קל וחומר על ילדיו, וזה מה שעשיתי, בעצם - דאגתי כמיטב יכול-תי שייולד לי ילד בריא. כשסיימתי את כל התהליך הלכתי ברחוב, ומצאתי את עצמי מדברת עם אלוהים, אמרתי לו 'זהו, אני עשיתי כל מה שיכולתי - עכשיו זה בדין'".

sofash@maariv.co.il